

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
VI-QISM**

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
VI-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ISLOMIY BANK FAOLIYATI TO'G'RISIDAGI QONUNNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH: O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNING KONTSEPTUAL, METODOLOGIK VA INSTITUTIONAL ASOSLARI	12
Abdullayev Azamat Akbar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ОПЕРАТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ЦИКЛА	17
Джуманиязова Сабина Михайловна	
PAHTA TOZALASH USKUNALARI DETALLARINING XIZMAT MUDDATINI OSHIRISH UCHUN GETEROKOMPOZIT POLIMER MATERIALLAR TARKIBINI ISHLAB CHIQUISH	22
Bakirov Lutfillo Yuldoshaliyevich	
O'ZBEKISTONDA ERKIN IQTISODIY ZONALAR FAOLIYATI: TAHLIL VA NATIJALAR.....	29
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li	
Akbarov Diyorbek Ashirali o'g'li	
TRANSFORMING CORPORATE GOVERNANCE TO MEET THE CHALLENGES OF MODERN BUSINESS MODELS.....	32
F. Djalilov	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARNI BAHOLASH	41
Abdullayev Axror Jaxbarovich	
ЭКОНОМИКА ГОРОДСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ: ПОТЕНЦИАЛ ЭЛЕКТРИФИКАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	47
Махкамова Надира Саидмуратовна	
MINTAQA TUMANLARI O'RTASIDAGI INVESTITSIYA VA BANDLIK NOMUTANOSIBLIK LARI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	55
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
BUXORO VILOYATI IQTISODIYOTINING STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYASI: AGRAR MODEL DAN DIVERSIFIKATSIYALASHGAN TUZILMAGA O'TISH TENDENSIYALARI (2020-2024-YILLAR)	60
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY PRINSIPLARINI JORIY ETISH.....	65
Tashmatov Shuhrat Hamrayevich	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA XIZMATLAR KO'RSATISH IMKONIYATI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	71
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
O'ZBEKISTONDA AVLODLARARO TRANSFERTLARNING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MAZMUNI	77
Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna	
To'rayev Mirzohid Hoshim o'g'li	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	83
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	

IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURLIGI.....	88
Sabirova Nodira Komil qizi	
RAQAMLI VALYUTALARNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	95
Nabiyeva Zilola Saydulla qizi	
XORAZM VILOYATIDA HUDUDIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	101
Avazbek Xalbekov	
IMPLEMENTATION OF PARETO ANALYSIS, SENSITIVITY ANALYSIS AND CVP MODELING TOOLS AT SATURN METAL LLC	108
Musaeva Shoira Azimovna	
YOG'-MOY KORXONALARINING TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHDA SCOR (SUPPLY CHAIN OPERATIONS REFERENCE) MODELIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	116
Yuldashev Abduxakim Abdulkarimovich	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПРИЗНАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ НЕФОРМАЛЬНОГО И ИНФОРМАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНА.....	122
Анвар Аллабергенов	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLARNING YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.....	128
Allanazarova B.K.	
BIOIQTISODIYOT-BARQAROR RIVOJLANISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARIDAN BIRI.....	135
Azimova Muxlisa Alisherbekovna	
KICHIK BIZNES TIZIMINING SINERGETIKEKONOMETRIK MODELINI ISHLAB CHIQUISH VA UNING PARAMETRLARINI BAHOLASH.....	139
Atamuratova Gulrux Muzafarovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	145
Xoltoyev Mirusmon Mirxamit o'g'li	
KIMYO SANOATI KORXONALARINING DIVERSIFIKATSIYALASHUV DARAJASINI NORMALLASHTIRILGAN ENTROPIYA INDEKSI ASOSIDA BAHOLASH.....	149
Razikov Otabek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA YO'NALISHLARI.....	157
Matkabalova Dilorom Xalilullayevna	
MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH. (Xorazm viloyati misolida)	165
Bekjanov Dilmurod Yuldashevich	
Narmetova Dilafruz Azamatovna	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	170
Ахмедова Шахноза Козим кизи	
KREDITLASH VA MIKROQARZ TIZIMINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	175
Elbekov Jasur Ergash o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AHOLINING UZOQ MUDDATLI FOYDALANILADIGAN TOVARLAR BILAN TA'MINLANISH DARAJASINI MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASH.....	181
Sharipova Bibijon Baxtiyorovna	

ВНЕДРЕНИЕ ЦВЕТОВОЙ СИСТЕМЫ ПАКЕТОВ ДЛЯ РАЗДЕЛЬНОГО СБОРА ТВЁРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ В Г. ТАШКЕНТЕ: АДАПТАЦИЯ КОРЕЙСКОЙ МОДЕЛИ НА УРОВНЕ ДОМОХОЗЯЙСТВ	189
Джусупов Кубанычбек	
ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISHNING HUQUQIY MECHANIZMLARI: ZAMONAVIY YONDASHUV VA INNOVATSION YECHIMLAR.....	196
Shamuratov Shahzod Janibek o'g'li	
SHAHARSOZLIKDA BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASINI JORIY ETISH	200
Eshov Sherko'zi Asatulloyevich	
THE ROLE OF TAXES IN THE FORMATION OF LOCAL BUDGET REVENUES	205
Kimsanbaeva Maftuna Bakhodirovna	
DETERMINANTS OF STAKEHOLDER SATISFACTION WITH CUSTOMS CLEARANCE IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	209
Khanifakhon Solikhova	
BANDLIKNI TA'MINLASHNING INNOVATSION YO'NALISHLARI (Xorazm viloyati misolida).....	213
Z. Sh. Matniyozova	
JIZZAX VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI VAHOLASH VA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI PROGNOZLASH	218
Umirova Gulmira Shodiboy qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ НИЗКОУГЛЕРОДНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	224
Расулкулов Жамшидбек Акрамкулович	
KORPORATIV BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK JAVOBGARLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	233
Komilova Guli Bagandik qizi	
THE ROLE OF DIGITAL INFRASTRUCTURE IN PROMOTING GREEN ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM CENTRAL ASIAN ECONOMIES.....	238
Eshboyev Mirjalol Baxrom o'g'li	
Ozatbekova Ozodaxon Nodirbek qizi	
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОЕ ИНТЕРВАЛЬНОЕ ОЦЕНИВАНИЕ СРЕДНЕГО ЗНАЧЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ, ПРИТЯГИВАЮЩЕГОСЯ К УСТОЙЧИВОМУ РАСПРЕДЕЛЕНИЮ.....	250
Турсунов Гафур Таирович	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI MUSTAQIL AUDITINING MOHIYATI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI: BANK FAOLIYATIGA XOS RISK OMILLARINI TASNIFLASH.....	259
Ibragimov Nodirbek Bahodir o'g'li	
ДЕМОКРАТИК TANLOV VA PROGRESSIV SOLIQQA TORTISHNING BARQARORLIGI	266
Malika Sharipova Maxmudjon qizi	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA YASHIL ENERGETIKA MANBALARINI UTILIZATSIYA QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	273
Ibadov Shoxrux Axmatilloevich	
EKONOMETRIK MODELASHTIRISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI IQTISODIY FAOLIYATINI PROGNOZLASH: 2030-YILGACHA SSENARIY TAHLILI.....	277
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA MARKETING DASTURINING O'RNI.....	283
Musayeva Shoira Azimovna	
O'ZBEKISTONDA ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY SUG'URTA QILISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	289
Karimberdiyeva Dilrabo Rasulovna	

BANK TAVAKKALCHILIKLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	296
Matkarimova Ayman Jengisbaevna	
O'ZBEKISTONDA AGROSUG'URTA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA HUQUQIY OMILLARI	303
Jo'rayeva Sarvinoz Baxtiyor qizi	
BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	309
Mustafayeva Sevara Rustamovna	
O'ZBEKISTONDA SHAXSIY SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	314
Qodirova Farangiz Komilovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF TOURISTS' HOTEL SELECTION PREFERENCES IN THE MAJOR TOURISM REGIONS OF UZBEKISTAN.....	320
Sardor Kuvandikov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH METODOLOGIYASINING USTUVOR YO'NALISHLARI	329
Madenova Elmira Nizamatdinovna	
BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	334
Shoyev Davronbek Axmadjonovich	
O'ZBEKISTONDA UY-JOY QURILISHI KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA TARMOQNI 2032-YILGACHA RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASH.....	340
Usmonov Mirumar Abdulla o'g'li	
YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJINING DRAYVERI SIFATIDA DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	349
Jannazarova Gauzar Kaipnazarovna	
Raxmatova Sevinch Sobir qizi	
O'ZBEKISTONDA IFRSGA O'TISH JARAYONIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING BOSHQARUV QARORLARIGA TA'SIRI: UZAUTO MOTORS MISOLIDA.....	353
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Jo'rayeva Zahro Toshpo'latovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNINI	358
Pyotr Kim	
TOSHKENT VILOYATI BO'STONLIQ TUMANIDA TURISTIK ZONALARNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUVNING TASHKILIYIQTISODIY AHAMIYATI (DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA).....	364
Tolibboyev Zafarbek Axror o'g'li	
TURIZM SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUV MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	372
Qarshiboyev Lochinbek Xusan o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ASOSIY VOSITALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI TAHLILINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	379
Muxidinov Ayubbek Nuritdinovich	
QASHQADARYODA NODAVLAT UNIVERSITETLARINING TASHKILIY RIVOJLANISHI: TALABALAR VA XODIMLAR POTENSIALINI TARKIBIY VA DEMOGRAFIK TAHLIL.....	382
Rahimov Sardor Uralovich	

O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARINING JOYLASHUVINING HOZIRGI HOLATI.....	388
Kudratov Muhammad Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA STATISTIK MA'LUMOTLARNI SUN'YI INTELLEKT ASOSIDA TAHLIL QILISH IMKONIYATLARI.....	393
Umarov Abbas Nuriddin o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ, СТРУКТУРНАЯ ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ И СЦЕНАРИИ РАЗВИТИЯ.....	400
Муниса Турдибаева	
TURIZM SOHASIDA SIRKULYAR IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	410
Yuldosheva Laylo Isroilovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	416
Oramov Jahongir Jo'rayevich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MUNOSABATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH.....	421
Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA YUQORI TEXNOLOGIK USKUNALARNI XARID QILISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA UMUMIY EGALIK QIYMATI (TCO) KONSEPSIYASINING AHAMIYATI.....	428
Dadamuxamedov Abduvaxob Abduvaxidovich	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	433
Xalilov Bahromjon Bahodirovich	
O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGINING SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA ZAMONAVIY SUG'URTA MEKANIZMLARINI JORIY ETISH.....	441
Kalenov K.T.	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	445
Sobirov Sayfiddin Baxrom o'g'li	
ADIR EKOTIZIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARI TAHLILI.....	455
Qodirov Hamidullo Madaminjonovich	
AQSH VA XITOIY O'RTASIDAGI SAVDO URUSHINING JAHON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	466
Maxmudillayev Bahromjon Shavkatjon o'g'li	
O'ZBEKISTON FERMERLARINING XALQARO BOZORLARGA KIRISHINI KENGAYTIRISHDA EKSPORT KOOPERATSIYALARIDA ISHTIROK ETISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI MARJINAL BAHOLASH.....	472
Tursunqulov G'olibjon Shavkat o'g'li	
TECHNOLOGY AND MODERN TOURISM: PAVING THE WAY FOR A SUSTAINABLE ENVIRONMENT.....	482
Freshta Qayoumi	
SUG'URTA KOMPANIYALARIDA INVESTITSIYA PORTFELINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	488
Ergashev Olim Kenjayevich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA SEKTORIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	496
Ergashev Olim Kenjayevich	
ВЛИЯНИЕ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ НА ПОВЫШЕНИИ РЕСУРСНОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....	503
Т.В. Ким	

TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI AUDITIGA KOMPYUTERLASHTIRILGAN AUDIT USULLARI (CAATS) VA TAHLILYI AMALLARNI JORIY ETISH	509
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
JAMIYAT EVOLYUSIYASIDA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING AHAMIYATIGA DOIR NAZARIY TALQINLAR.....	516
Aripov Oybek Abdullayevich	
Rustamov Dilshodjon Shaydullo o'g'li	
SUG'URTA FAOLIYATINI BOSHQARISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	523
Umarova Aziza Hamidovna	
O'ZBEKISTON MAJBURIY SUG'URTA BOZORIDA TARIF SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI.....	529
Qo'ziyeva Nozima G'ayrat qizi	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI FAOL JALB QILISH XUSUSIDA.....	535
Artikbayev Dilshod Mumindjanovich	

O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI FAOL JALB QILISH XUSUSIDA

Artikbayev Dilshod Mumindjanovich
 “TBC Bank” bosh mutaxassisi
 ORCID: 0009-0003-2723-0260

Annotatsiya. O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarni faol jalb etish, chet ellik investorlar huquqlarini kafolatlash va himoya qilish, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish hamda investitsiya muhitini tubdan yaxshilash borasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar tahlil qilingan. Shuningdek, investitsiya siyosatining ustuvor yo'nalishlari va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: investitsiya, investitsiya muhiti, xorijiy investitsiyalar, hududiy rivojlanish, moliyaviy rag'batlantirish, investitsiya siyosati, investor, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar.

Аннотация. Проанализированы реализуемые в Узбекистане масштабные реформы, направленные на активное привлечение иностранных инвестиций, обеспечение гарантий и защиты прав иностранных инвесторов, создание благоприятных условий для привлечения прямых иностранных инвестиций, а также коренное улучшение инвестиционного климата. Кроме того, раскрыты приоритетные направления инвестиционной политики и их значение для экономического развития.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, иностранные инвестиции, региональное развитие, финансовые стимулы, инвестиционная политика, инвестор, прямые иностранные инвестиции.

Abstract. The large-scale reforms implemented in Uzbekistan to actively attract foreign investment, guarantee and protect the rights of foreign investors, create favorable conditions for attracting foreign direct investment, and fundamentally improve the investment climate are analyzed. In addition, the priority directions of investment policy and their significance for economic development are highlighted.

Keywords: investment, investment climate, foreign investment, regional development, financial incentives, investment policy, investor, foreign direct investment.

KIRISH

O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarni faol jalb etish, erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etish, chet ellik investorlar huquqlarining kafolatlarini ta'minlash va ularni himoya qilish, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish hamda investitsiya muhitini tubdan yaxshilash yuzasidan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Hozirgi sharoitda milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni faol jalb etish masalalari alohida ahamiyat kasb etadi.

Mamlakatimiz hududlarining barqaror va mutanosib iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy siyosatning eng asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlanishi hamda aholi turmush sharoitining yaxshilanishi bevosita ularning iqtisodiy rivojlanishi bilan bog'liq.

Mamlakat iqtisodiyoti hududlardan tarkib topgan yaxlit tizimni tashkil etganligi sababli, uning har bir hududida ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash mamlakatimizning uzluksiz va barqaror taraqqiyotiga zamin yaratadi. Mamlakat hududlariga investitsiyalarni mutanosib ravishda joylashtirish milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Respublikamiz Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek¹: “Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, qaysi davlat faol investitsiya siyosatini yuritgan bo'lsa, o'z iqtisodiyotining barqaror o'sishiga erishgan [1]. Shu sababli ham investitsiya – bu iqtisodiyot drayveri, o'zbekcha aytganda, iqtisodiyotning yuragi, desak, mubolag'a bo'lmaydi.”

Investitsiya faoliyatini tartibga solishda va investitsiyalardan samarali foydalanishda eng muhim masalalardan biri chet el investitsiyalari ishtirokidagi korxonalarni hududlar bo'yicha optimal darajada hamda mutanosib joylashtirish, shuningdek, xorijiy investorlarni hududlarga yanada ko'proq jalb etishdan iborat.

¹ Ш.М.Мирзиёев раислигида 2019 йилнинг I чорагида тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва халқаро молия ташкилотлари иштирокидаги лойиҳаларнинг амалга оширилишини таҳлил қилиш бўйича видеоселектор йиғилиши. Тошкент.08.04.2019 йил.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING SHARHI

Hududlarga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish masalalari bo'yicha xorijiy olimlardan Miriam Ruiz, Mehdi Behname, Henryk Dzwigol, Olena Aleinikova, Yuliia Umanska, Nadiia Shmygol, Yaroslav Pushak, Vitaliy Okulov, Ann Vlasovets, Ataul Karim Rukon, Vlada Petrova, Rudolf Ferdinand Danckwerts, V. N. Vedyapin, G. A. Brok, K. M. Galyar, Kadochnikov, Kovalev, A. P. Kosinsev, A. A. Malsev va boshqalar ilmiy tadqiqotlar olib borgan.

Mahalliy iqtisodchi olimlar D. G'. G'ozibekov, N. G'. Karimov, R. X. Xojimatov, H. H. Imomov, A. V. Vaxabov, B. K. G'oyibnazarov, M. R. Raximova, A. E. Ishmuxamedov, T. M. Axmedov, O. O. Olimjonov, I. A. Yakubov, H. M. Saidaxmedov, A. M. Qodirov, Q. X. Abduraxmonov, Sh. I. Mustafaqulov, B. T. Bayxonov va boshqalarning ilmiy tadqiqotlarida investitsiyalarning iqtisodiy mazmun-mohiyati, vazifalari, mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni, xorijiy investitsiyalarni jalb etish hamda ulardan samarali foydalanish masalalari o'z aksini topgan.

Xususan, **xorijiy investitsiyalar** atamasiga **1947-yilda** AQShda nashr etilgan F. Henius nomidagi **Tashqi savdo lug'atining** 2-nashrida: "Xorijiy investitsiyalar – bir mamlakatdan eksport qilinadigan va boshqa mamlakat hududiga kiritilgan investitsiyalardir", deb ta'rif berilgan.

Rus olimi A. V. Kochemasovanning fikricha, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar investorning kapital qo'yilmalari obyektini boshqarishini ta'minlaydigan uzoq muddatli sarmoyadir.

Shunday qilib, to'g'ridan to'g'ri investitsiyalar investor, yuridik shaxs yoki chet el kompaniyasi tomonidan uzoq muddat davomida nazorat o'rnatiladigan kapital qo'yilmalar, moliyaviy mablag'lar yoki asosiy vositalarni ifodalaydi [2].

Oksan Bayulgen o'z izlanishlarida bir qator mamlakatlarda qarorlar qabul qilish jarayonini tahlil qilib, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning **muxoliflari** va tarafdorlari o'rtasidagi munosabatlarni belgilovchi hamda shakllantiruvchi **institutsional** tuzilma avval o'ylanganidan ko'ra ancha murakkab va qiziqarli ekanligini asoslab bergan [3].

Mamlakatimiz iqtisodchi olimi, professor D. G. G'ozibekov xorijiy investitsiyalarni quyidagicha ta'riflaydi: "Chet el investitsiyalari bir iqtisodiyot subyekting kapitalini boshqa iqtisodiyotga muayyan muddatga yo'naltirishi bo'lib, ichki investitsiyalardan risklarning kengligi bilan farqlanadi. U huquqiy sharoitlar va investitsiya muhitining o'zgarishi bilan tavsiflanadi hamda natijada mamlakatlar va mintaqalar bo'ylab kapitalning ko'chishi yuz beradi" [4].

Q. Xoshimov esa: "Chet el investitsiyalari – chet ellik mulkdorlar tomonidan muayyan kapitalni bir iqtisodiyotdan boshqa mamlakat iqtisodiyotining qonun bilan taqiqlanmagan turli tarmoqlariga aniq va noaniq risklarni hisobga olgan holda, o'z manfaatlariga erishish hamda nisbatan yuqori darajada samara olish maqsadida muayyan muddatga safarbar etiladigan barcha mulkiy, moliyaviy va intellektual boyliklardir", deya ta'riflaydi [5].

Professor Sh. I. Mustafaqulov o'z monografiyasida xorijiy investitsiyalarning mamlakat hududlariga ta'sirini baholar ekan, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimini mamlakat iqtisodiyotiga yo'naltirish orqali iqtisodiy natijalar bilan bir qatorda ijtimoiy ahamiyatga ega masalalar ham hal etilishini, shuningdek, investorlarning qarorlariga nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy omillar ham sezilarli darajada ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolaning ilmiy-nazariy asosini iqtisodiy adabiyotlar va ilmiy maqolalar, xorijiy hamda mahalliy iqtisodchi olimlarning investitsiya faoliyati, mamlakat hududlariga investitsiyalarni jalb etish va ulardan samarali foydalanish bo'yicha olib borgan tadqiqotlari tashkil etadi. Tadqiqotda ularning ilmiy qarashlari va fikr-mulohazalari tahlil qilinib, iqtisodiy jarayonlarni kuzatish, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga tizimli yondashuv hamda muallif tajribalari bilan qiyosiy tahlil o'tkazish asosida tegishli xulosa, taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Mazuni o'rganish jarayonida iqtisodiy tahlil, mantiqiy tahlil, ilmiy abstraksiyalash, qiyosiy tahlil, dinamik tahlil, induksiya, deduksiya va boshqa ilmiy tadqiqot usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi globallashuv sharoitida milliy iqtisodiyotimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etish hamda ulardan samarali foydalanish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Shu bois mamlakatimizda xorijiy investitsiyalarni jalb etish borasida keng ko'lamli amaliy ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, investitsiyalarni jalb etish maqsadida davlat investitsiya dasturlari ishlab chiqilmoqda, investitsiya siyosati yanada takomillashtirilmoqda, investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilib, ularning huquqiy asoslari mustahkamlanmoqda.

Mamlakatga xorijiy sarmoyani faol jalb etmasdan, ayniqsa, ustuvor sohalarga to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimini jadallashtirmasdan turib, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, texnik va texnologik jihatdan qayta qurollantirish, shuningdek, raqobatbardosh hamda zamon talablariga to'liq javob beradigan mahsulotlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish va ishlab chiqarish hajmini kengaytirish mumkin emas. Zero, Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Biz faqat investitsiyalarni jalb qilish, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini ishga tushirish hisobidan iqtisodiyotimizni jadal rivojlantirishga erishamiz. Iqtisodiyotdagi ijobiy natijalar esa ijtimoiy sohada to'planib qolgan muammolarni tizimli hal etish imkonini yaratadi. Buni hammamiz chuqur tushunib olishimiz va ishimizni shu asosda tashkil etishimiz shart".²

O'zbekistonda 2025-yilda o'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalarning umumiy hajmi 43 milliard AQSH dollaridan oshdi.³

1-rasm. 2025 yilda O'zbekistonda o'zlashtirilgan investitsiyalarning umumiy hajmi⁴

43,1 milliard AQSH dollariga yetib, o'tgan yilga nisbatan 24 foizga oshdi.

O'zbekiston Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, investitsiyalarning asosiy ulushini:

to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar — 38,2 milliard AQSH dollari;
xalqaro moliya institutlari mablag'lari — 4,9 milliard AQSH dollari tashkil etdi.

O'zbekiston bozoriga yetakchi jahon brendlarining kirib kelishi hamda Xitoy, Rossiya, Turkiya, Saudiya Arabistoni va BAA bilan hamkorlikning izchil rivojlanishi investitsiyaviy ishonchning oshib borayotganidan dalolat beradi. Bugungi global iqtisodiyot sharoitida mamlakat va hududlarning barqaror iqtisodiy o'sishi ko'p jihatdan investitsiyalarni jalb qilish darajasi bilan belgilanadi. Investitsiyalar ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, infratuzilmani rivojlantirish hamda aholi farovonligini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Shu sababli har bir hudud o'zining investitsiya jozibadorligini oshirish va investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga intiladi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 25-iyun kuni investitsiyalar samaradorligini oshirish va qurilish materiallari tarmog'ini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilish o'tkazildi. Yig'ilishda investitsiyalar samaradorligi bo'yicha O'zbekiston hududlari o'rtasidagi tafovutlar muhokama qilindi. So'nggi besh yilda jalb qilingan investitsiyalarning yarmi to'rtta hududga to'g'ri kelgani, viloyatlarda investitsiyalar qaytimi esa sezilarli darajada farq qilishi qayd etildi. Shuningdek, investitsiyalar samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvlarni takomillashtirish hamda qurilish materiallari sohasini rivojlantirish masalalari muhokama qilindi⁵.

² . O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. "O'zbekiston" NMIU. 2019-yil.

³ O'zbekistonda 2025 yilda o'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalarning umumiy hajmi TOSHKENT, 7 yanvar. / "Dunyo" AA/Matbuot xizmati.

⁴ Muallif ishlanmasi

⁵ Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 2026 йил 25 июнь куни инвестициялар самарадорлигини ошириш ва қурилиш материаллари тармоғини ривожлантириш масалаларига бағишланган йиғилиши маълумотлари. Матбуот хизмати.

Prezident asosiy masalaga o'tishdan avval beshinchi Toshkent xalqaro investitsiya forumi yakunlariga to'xtaldi. Forum doirasida xorijiy hamkorlar bilan 43 milliard AQSH dollari qiymatidagi 177 ta kelishuvga erishilgani ta'kidlandi. «Har bir kelishuv loyihaga, ish o'rniga, yuqori qo'shilgan qiymatga aylanishi shart», — dedi Shavkat Mirziyoyev.

O'zbekiston hududlari o'rtasida investitsiyalarni jalb etish tajribasini Toshkent viloyati Oqqo'rg'on tumanining rivojlanish strategiyasi dasturi misolida ko'rib chiqamiz⁶.

Toshkent viloyati Oqqo'rg'on tumanida mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etish, sanoat, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohaslarini rivojlantirish, shuningdek, «Oqqo'rg'on–2030» rivojlanish strategiyasi doirasida keng ko'lamli loyihalar dasturlari tasdiqlangan.

Mamlakat hududlarida investitsiya muhitini baholash orqali mavjud imkoniyatlar va muammolar aniqlanadi, investitsiya siyosatining ustuvor yo'nalishlari belgilanadi hamda iqtisodiy rivojlanish strategiyalari shakllantiriladi. Shu bilan birga, investorlarni moliyaviy rag'batlantirishning samarali mexanizmlarini joriy etish investitsiya faolligini yanada kuchaytirish imkonini beradi.

«Oqqo'rg'on–2030» rivojlanish strategiyasi doirasida to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning 2026–2030-yillar prognozi ishlab chiqilgan.

1. Davlat investitsiya dasturi doirasida xorijiy davlatlarga xizmat safarlari, xalqaro forumlar hamda investitsiya uchrashuvlari orqali investorlarni tumanga jalb qilish ishlari olib boriladi.

Jumladan:

2026-yilda “KAISER CARPETS” MCHJ, “CHINA HONGDING POWER DEVELOPMENT” MCHJ xorijiy korxonalari hamda boshqa investorlar ishtirokida jami 125 mln AQSH dollari miqdorida to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar o'zlashtiriladi.

2027-yilda “Tolvol” MFYda, 7,5 gektar, shuningdek, “Navbahor” mahalla fuqarolar yig'ini hududida joylashgan 10 gektar yer maydonida “Bir makon — bir yo'l” sanoat parki loyihalarini amalga oshirish hisobiga 150 mln AQSH dollari miqdorida xorijiy investitsiyalar jalb etiladi.

Keyingi yillarda investitsiyalar hajmi bosqichma-bosqich oshirilib:

2026-yilda — 125 mln dollar;

2027-yilda — 150 mln dollar;

2028-yilda — 170 mln dollar;

2029-yilda — 190 mln dollar;

2030-yilda — 205 mln AQSH dollariga yetkaziladi.

Natijada, 2030-yilga qadar tumanda 30 ta xorijiy investor ishtirokida loyihalar amalga oshirilib, 205 mln AQSH dollari miqdoridagi investitsiyalar o'zlashtirilishi hamda ushbu ko'rsatkichni 164 % ga oshirishga erishish rejalashtirilgan.

2. Hududiy investitsiya dasturi doirasida mahalliy va xorijiy investorlar tomonidan amalga oshiriladigan loyihalar soni yilma-yil oshirib boriladi.

Xususan:

2026-yilda — 15 ta;

2027-yilda — 20 ta;

2028-yilda — 32 ta;

2029-yilda — 40 ta;

2030-yilda — 52 ta loyiha amalga oshiriladi.

Ushbu loyihalarning umumiy qiymati 2030-yilga qadar 1,5 trln so'mga yetkazilib, loyihalar sonini 52 taga, ya'ni 3,5 barobar oshirish rejalashtirilgan.

3. Investitsiya loyihalari doirasida ish o'rinlari yaratish orqali aholi bandligini ta'minlash ustuvor vazifalardan biri etib belgilangan.

2026-yilda “TOSHKENT ECO-PET” MCHJ, “AKKURA GROUP” MCHJ, “ULUG OIL” MCHJ hamda “TEXTILE AND WOOD” MCHJ tomonidan amalga oshirilayotgan loyihalar hisobiga 408 ta yangi ish o'рни yaratiladi.

2027-yilda “KCAR GOLDEN” MCHJ hamda “YONG YI” MCHJ xorijiy korxonalari ishtirokida 610 ta ish o'рни tashkil etiladi.

Keyingi yillarda ushbu ko'rsatkichlar quyidagicha oshiriladi:

2026-yilda — 408 ta;

2027-yilda — 610 ta;

2028-yilda — 750 ta;

2029-yilda — 900 ta;

6 «Oqqo'rg'on-2030» rivojlanish strategiyasi doirasida Oqqo'rg'on tumani hokimligi rasmiy saytida keng ko'lamli loyihalar dasturlari tasdiqlangan. 2026 yil. 18 may

2030-yilda — 1100 ta yangi ish o'рни yaratiladi.

Natijada, 2030-yilga qadar tumanda Hududiy investitsiya dasturi doirasida 52 ta loyiha amalga oshirilib, ularning qiymati 500 mlrd so'mga yetkaziladi, 1100 ta yangi ish o'рни yaratilishi hamda ko'rsatkichning 2,6 barobar o'sishiga erishish maqsad qilib belgilangan.

4. Hududiy eksport hajmini oshirish.

Sanoat mahsulotlari va meva-sabzavot mahsulotlarini eksport qiluvchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash, xalqaro standartlar va sertifikatlarni joriy etish orqali hududiy eksport hajmi oshiriladi.

Eksport hajmi:

2026-yilda — 25 mln dollar;

2027-yilda — 30 mln dollar;

2028-yilda — 35 mln dollar;

2029-yilda — 45 mln dollar;

2030-yilda — 50 mln dollar.

2030-yilda hududiy eksport hajmini 50 mln dollarga yetkazish orqali hududiy eksport hajmini 1,8 barobar oshirish rejalashtirilgan.

Shundan:

Sanoat mahsulotlari eksporti

Sanoat korxonalarini qo'llab-quvvatlash va yangi korxonalarni tashkil etish orqali eksport hajmini oshirish rejalashtirilgan.

2026-yilda — 19 mln dollar;

2027-yilda — 22 mln dollar;

2028-yilda — 25 mln dollar;

2029-yilda — 30 mln dollar;

2030-yilda — 32 mln dollar.

2026-yilda "ECE TEXTILE" MCHJ, "Mirfayz-Servis" MCHJ, "CAPPLAST SERVICE" MCHJ hamda "TEXTILE AND WOOD" MCHJ korxonalari tomonidan eksport hajmi 19 mln dollarga yetkaziladi.

2027-yilda "TIANCHENG AGRICULTURAL EQUIPMENT" MCHJ, "KAISER CARPETS" MCHJ hamda "OQQORGON BUSINESS CLUSTER" MCHJ korxonalari tomonidan eksport hajmi 22 mln dollarga yetkaziladi.

2030-yilga qadar sanoat mahsulotlari eksporti 32 mln AQSH dollariga yetkazilib, 1,6 barobar oshishi ta'minlanadi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

Meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash, quritish va shok usulida muzlatish texnologiyalarini joriy etish orqali eksport hajmi oshiriladi.

2026-yilda — 6 mln dollar;

2027-yilda — 8 mln dollar;

2028-yilda — 10 mln dollar;

2029-yilda — 15 mln dollar;

2030-yilda — 18 mln dollar.

2026-yilda "XUKANDI LATIF EXPORT" MCHJ, "NEWS FRUITS" MCHJ hamda "Jahon Exim Grup" MCHJ korxonalari tomonidan eksport hajmi 6 mln dollarga yetkaziladi.

2027-yilda "HENGGSHAN GRAIN INTERNATIONAL" MCHJ tomonidan dukkakli don mahsulotlarini qayta ishlash va qadoqlash orqali eksport hajmini 8 mln dollarga yetkazish bo'yicha zarur ishlar amalga oshirilmoqda.

2030-yilga qadar meva-sabzavot mahsulotlari eksporti 18 mln AQSH dollariga yetkazilib, 3 barobar oshishi ta'minlanadi.

Import qilinayotgan mahsulotlar o'rnini bosuvchi mahsulotlar ishlab chiqarish orqali mahalliyashtirish darajasi oshiriladi.

2026-yilda "CAPPLAST SERVICE" MCHJ va "Mirfayz-Servis" MCHJ korxonalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning mahalliyashtirish hajmi 57 mlrd so'mga yetkaziladi.

2027-yilda "CHINA HONGDING POWER DEVELOPMENT" MCHJ va "KAISER CARPETS" MCHJ korxonalari hisobiga mazkur ko'rsatkich 70 mlrd so'mni tashkil etadi.

Mahalliyashtirish hajmi quyidagi ko'rsatkichlarga yetkaziladi:

2026-yilda — 57 mlrd so'm;

2027-yilda — 70 mlrd so'm;

2028-yilda — 85 mlrd so'm;

2029-yilda — 95 mlrd so'm;

2030-yilda — 100 mlrd so'm.

2030-yilga qadar import o'rnini bosuvchi mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi 100 mlrd so'mga yetkazilib, 1,7 barobar oshishiga erishiladi.

«Oqqo'rg'on–2030» rivojlanish strategiyasi doirasida yuqorida keltirilgan chora-tadbirlarni izchil amalga oshirish natijasida 2030-yilga qadar tumanda investitsiya muhiti sezilarli darajada yaxshilanib, iqtisodiy o'sish, eksport hajmlarining ortishi hamda aholi bandligini ta'minlashga erishiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Hududlarda investitsiya muhitini baholash va moliyaviy rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Investitsiya muhitini kompleks baholash, investitsiya risklarini kamaytirish, moliyaviy imtiyozlardan maqsadli foydalanish hamda raqamli boshqaruv texnologiyalarini joriy etish hududlarning investitsiyaviy jozibadorligini oshiradi.

Natijada iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, eksport salohiyatini kengaytirish va aholi turmush darajasini yuksaltirish uchun mustahkam asos yaratiladi. Shuningdek, investitsiya siyosatida hududiy xususiyatlarni hisobga olish hamda moliyaviy rag'batlantirish mexanizmlarini maqsadli takomillashtirish mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Yirik investitsiyaviy resurslarni jalb etmasdan turib mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash qiyin. Har qanday mamlakatda xorijiy investitsiyalar va kreditlardan foydalanish imkoniyatlarini cheklash ushbu mamlakat iqtisodiyotining rivojlanish sur'atlariga hamda xalqaro iqtisodiy aloqalarining kengayishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bugungi globallashtirish sharoitida milliy iqtisodiyotimizga xorijiy investitsiyalarni faol jalb etish ulardan samarali foydalanish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Shu sababli mamlakatimizda xorijiy investitsiyalarni jalb etish borasida ko'plab amaliy ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, investitsiyalarni jalb etish maqsadida davlat investitsiya dasturlari ishlab chiqilmoqda, investitsiya siyosati yanada takomillashtirilmoqda, investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilib, ularning huquqiy asoslari mustahkamlanmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Sh. M. Mirziyoyev raisligida 2019-yilning I choragida to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar va xalqaro moliya tashkilotlari ishtirokidagi loyihalarning amalga oshirilishini tahlil qilish bo'yicha videoselektor yig'ilishi. Toshkent, 2019-yil 8-aprel.
2. Кочемасова А. В. *Мировой опыт привлечения прямых иностранных инвестиций в условиях глобализации экономики* // Финансы и кредит. 2013. № 18. С. 66–77.
3. Oksan Bayulgen. *Foreign Investment and Political Regimes*. Cambridge, 2010. P. 12.
4. D. Ye. G'ozibekov. *Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari*. – T.: «Moliya» nashriyoti, 2003. – 45-b.
5. Q. B. Xoshimov. *Chet el investitsiyalari ishtirokidagi korxonalarni soliqqa tortish va uni takomillashtirish yo'llari*: iqtisod fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – T.: BMA, 2004. – 7-b.
6. Sh. I. Mustafaqulov. *Investitsion muhit jozibadorligi: nazariya, metodologiya va amaliyot*: monografiya. – T.: BMA, 2017. – 208-b.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – T.: «O'zbekiston» NMIU, 2019-yil.
8. O'zbekistonda 2025-yilda o'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalarning umumiy hajmi. – Toshkent, 2026-yil 7-yanvar. / «Dunyo» AA. Matbuot xizmati.
9. Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 2026-yil 25-iyun kuni investitsiyalar samaradorligini oshirish va qurilish materiallari tarmog'ini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilish materiallari. Matbuot xizmati.
10. «Oqqo'rg'on–2030» rivojlanish strategiyasi doirasida Oqqo'rg'on tumani hokimligining rasmiy saytida keng ko'lamli loyihalar dasturlari tasdiqlangan. 2026-yil 18-may.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>